

GOŁOŚC KRAKOWSKA

CENY OGŁOSZEŃ: Po tekście 1 mm w 1 szpalcie szer szp 22 mm) 35 gr. W tekście 1 mm w 1 szpalcie szer szp 22 mm) 3 — Zi. Drobna za słowo 24 gr. tylko dla osób prywatnych; dla poszuk pracy 20 gr. Pierwsze słowo tłusty druk (najwyżej dwa słowa) 40 gr.

Rok II.

Nr. 11

Kraków, Poniedziałek 15 stycznia 1940 r.

Nadawca za treść zamieszczoną przez Redakcję odpowiedzialny. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczoną przez Redakcję. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczoną przez Redakcję.

Francuska „jedność” narodowa.

Poważny kryzys grozi rządowi Daladiera.

Francuscy socjalistyczni demokraci występują przeciwko premierowi

Bruksela, 15 stycznia. — Wkradający się do wojennego gabinetu Daladiera kryzys, zaczyna przybierać ostre formy. Daladierowi nie udało się uzyskać żadnych pozytywnych rezultatów, mimo długich narad z prezydentem republiki, gen. Gamelinem i z niektórymi ze swych ministrów. W dalszym ciągu spór toczy się dookoła dwóch planów, zasadniczo sprzeciwiających się sobie. Z jednej strony wysuwa się koncepcję utworzenia nowego ministerstwa, któreby jednocześnie wszystkie resorty związane z obroną kraju, które to ministerstwo naturalnie nie spoczywałoby w rękach Daladiera, z drugiej zaś socjalistyczni demokraci domagają się udziału swych przedstawicieli w rządzie.

Równocześnie rozpoczął się spór o wniosek rządowy, zmierzający do unieważnienia mandatów partii komunistycznej, który ma być rozpatrywany przez parlament w nadchodzący wtorek. Cała lewica oświadczyła, że wniosek rządu jest niesprawiedliwy i niewystarczający. Parlamentarna grupa socjalistycznych demokratów, na wniosek deputowanego Auriola, wysunęła wniosek, aby formułę rządową „członek partii komunistycznej” zmienić na „członek każdej grupy, która jest zależna od rządu obecnego państwa”. Celem skonkretyzowania tego ataku lewicy, a raczej dawnego prosowieckiego klerunku politycznego, zaatakował de Keryllis w dzienniku „Epoque” organizację „Action Francaise” oraz antysemitę pismo „Je suis partout”. Zarzuca się im, że występowały one przeciwko żydom, Czechom i Anglikom i dopiero gdy pakt sowiecko-niemiecki stał się faktem, odkryły w sobie pastroje antyniemieckie.

Potem nastąpił dalszy krok: ci lewicowo zorientowani podżegacze do wojny powrócili do starej formuły, według której stosunek Francji do Rosji nie może być uzależniony od zlikwidowania komunizmu. Zerwanie stosunków dyplomatycznych z

Rosją Sowiecką, którego domaga się prasa prawicowa, byłoby olbrzymim błędem, którego nigdy już nie dałoby się naprawić. Poza tem powołuje się grupa lewicowa w tym punkcie na Daladiera i jego rząd, który wprowadził pozwala na kampanię prasową nawołującą do wypowiedzenia wojny Rosji Sowieckiej, ale w gruncie rzeczy nie myśli weale o tem, aby w rzeczywistości doprowadzić do zerwania stosunków z Rosją.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że „kon-

ofensywa lewicy”, zwłaszcza jeśli chodzi o akcję za utrzymaniem oficjalnych stosunków z Rosją Sowiecką, jest silnie popierana przez Anglię, jak również, że kampania prasy prawicowej za wypowiedzenie wojny Rosji jest „strzałem z ukrycia”, wycelowanym w angielską politykę zagraniczną.

Bledni marzyciele.

Poczucie absolutnej strategicznej bezsilności wobec Niemiec, skłoniło prasę francuską do wysuwania coraz to nowych i coraz to fantastyczniejszych pomysłów. Ostatnio dziennik „Journal” wysuwa zupełnie poważnie projekt, aby odwrócić prąd morski Golfstrom i w ten sposób doprowadzić do całkowitego zamrożenia Oceanu Lodowego i unieszkodliwienia portu w Murmańsku, który, według pojęć francuskich, ma być „najważniejszym portem wojennym Niemiec”.

Naprawdę, że dalej już iść nie można!

Francuski handel zagran. został zniszczony.

Znamienne sprawozdanie znanego dziennika szwajcarskiego „Der Bund”

Berno, 15 stycznia. Szwajcarskie pismo „Der Bund” zamieściło znamienne komentarz do niedawno wygłoszonej mowy francuskiego senatora Jacquesa Sterna na temat rzekomo bardzo korzystnego położenia francuskiego handlu zagranicznego.

Pismo podkreśla spadek francuskich kontaktów ze Szwajcarią i zaznacza, że dzisiaj istnieje cały szereg towarów, których przy-

wóz do Francji został zupełnie zahamowany, względnie bardzo ograniczony.

Wiadomość ta pokrywa się z innymi doniesieniami, podanymi przez wiele innych krajów neutralnych, które dowodzą, że francuska gospodarka nie jest w stanie utrzymać się na dawnym pokojowym poziomie, skutkiem mobilizacji licznych sił robotniczych.

Ożywiona działalność lotnicza.

Pozatem nic nowego na fińskim terenie wojennym.

Helsinki, 15. stycznia. Według fińskiego komunikatu wojskowego z dn. 11. stycznia, nie było na froncie fińsko-rosyjskim żadnych poważniejszych działań wojennych. Działalność floty powietrznej rosyjsko-sowieckiej miała być szczególnie ożywioną nad Finlandją południową.

* * *

Moskwa, 15. stycznia. — Rosyjski komunikat wojskowy okręgu leningradzkiego przyniósł w dn. 12. stycznia wiadomość, że w rejonie Uty i Repoli odbywają się mniejsze potyczki. Również i z rejonu Piotrowa donoszą o potyczkach piechoty.

To już jest coś!

Zatopiono co najmniej 26 angielskich okrętów-cystern.

Nowy Jork, 15 stycznia. Z dobrze poinformowanych źródeł donosi się tutaj twierdzenia londyńskie, jakoby straty Anglii w zakresie okrętów-cystern miały być bardzo nieliczne.

Bardzo skromna liczba, którą tak chętnie podają Anglicy, uzupełniana jest ze strony amerykańskiej, przez bardzo obszerną listę, obejmującą 19 nazw okrętów-cystern, zatopionych w ciągu obecnej wojny. Według statystyki niemieckiej zatonięło 24 okrętów-cystern angielskich. Pozatem Amerykanie zamieszczają jeszcze dwa okręty-cysterny, o których zatonięciu dotychczas nie wiadano, a mianowicie okręty „Athecliff” i „Agnita”.

W związku z tem uzupełnieniem Anglicy stracili dotychczas co najmniej 26 okrętów-cystern.

Tragiczna śmierć 9 żeglarzy włoskich.

Rzym, 15 stycznia. — W związku z katastrofą żaglowca motorowego, który w czasie burzy został zrzucony na rafy skalne na jednej z wysp, zginęło dziewięciu marynarzy.

KOMUNIKAT WOJSKOWY.

Zestrzelenie angielskich samolotów wywiadowczych.

Nieudany nalot Anglików.

Berlin, 15 stycznia. Główna komenda armji niemieckiej donosi:

Na zachodzie nie było żadnych ważniejszych wydarzeń.

Flota powietrzna dokonała w dn. 12 stycznia dalszych lotów wywiadowczych nad wschodnią Francją i nad Morzem Północnym, uzyskując przytem szereg pomyślnych rezultatów.

Trzy samoloty niemieckie zostały bezskutecznie zaatakowane przez nieprzyjacielskie aparaty myśliwskie.

W dn. 12 stycznia podczas noenego nalotu spozstrzeżono tylko jeden samolot typu Bristol-Blenheim, który naruszył zasadę neutralności, przelatując nad terenem holenderskim. Po krótkiej walce samolot ten został zestrzelony przez niemieckie samoloty myśliwskie.

poczem spadł na teren francuski, gdzie spłonął doszczętnie.

Ośiem bombowców brytyjskich usiłowało zaatakować niemieckie ścigacze w zatoce niemieckiej. Jeden z samolotów angielskich został zestrzelony, dwa poważnie uszkodzone. Pozostałe maszyny brytyjskie zdołały w porę uciec przed strzałami artylerji z pokładów ścigaczy.

Angielska łódź strażnicza zbombardowana.

Amsterdam, 15. stycznia. — Angielska łódź strażnicza „Pitvine” (932 ton), została zbombardowana przez samoloty niemieckie u wybrzeży Yorkshire i zatonięła. Całej załozce udało się uratować przy pomocy łodzi ratunkowej.

Chamberlainowi zarzucano zdradę.

Wielu członków jego rodziny otrzymało intratne posadki wojenne.

Amsterdam, 15 stycznia. Parlamentarna komisja kontroli wydatków wojennych, nazywana przez „Daily Herald” komisją dla spraw przekupstwa, a w pozostałych dziennikach angielskich komisją dla obcinania wydatków, zebrała się na specjalnem posiedzeniu celem ukonstytuowania się. W skład komisji wchodzi 10 przedstawicieli partji rządowej, 8 członków partji pracy i dwóch opozycyjnych liberałów.

Komisja ma prawo przesłuchiwania członków gabinetu, wszystkich urzędników na wpływowych stanowiskach i ich przemysłowych kontrahentów. Komisja powołała do życia sześć podkomisji, na czele których stanęli członkowie partji rządowej. Przewod-

nictwo w komisji dla spraw lotnictwa i obrony posiadają wprawdzie opozycjoniści, ale większość w komisji mają prorządowcy.

Planowane na pierwszym posiedzeniu przez opozycjonistów przesłuchanie Chamberlaina zostało odłożone na termin późniejszy. Zbyt

Sekretarz stanu dr Stuckart w Radomiu i Warszawie.

Radom, 15 stycznia. — Przebywający na terenach Generalnego Gubernatorstwa, na zaproszenie Generalnego Gubernatora dr. Franka, sekretarz stanu dr. Stuckart, odwiedził również zarząd dystryktu radomskiego.

Sekretarza stanu dr. Stuckarta powitał szef dystryktu radomskiego, gubernator dr. Lasch. Po przedstawieniu mu wszystkich kierowników oddziałów zarządu okręgowego, dr. Stuckart zapoznał się z rozbudową zarządu okręgowego w Radomiu. Następnie dr. Stuckart wysłuchał szeregu referatów, wygłoszonych przez szefa dystryktu, jak również przez kierowników oddziałów na temat zadań zarządu dystryktu. Dr. Stuckart wyraził swoje zadowolenie z wielkiej celowości i rozmiarów pracy w okręgu radomskim, prowadzonej przy bardzo ograniczonych środkach. Oświadczył on, że czuje się szczęśliwym, mogąc stwierdzić, że zarząd dystryktu, jak zresztą wszystkie urzędy na terenie Generalnego Gubernatorstwa, pracuje wzorowo.

W piątek wieczorem sekretarz stanu dr. Stuckart przybył do Warszawy. W Pałacu Brühlowskim powitał dr. Stuckarta szef dystryktu, Gubernator dr. Fischer. W ciągu wieczoru omówiono szereg aktualnych problemów, dotyczących się pracy w dystrykcie. Sobotnie przedpołudnie poświęcił dr. Stuckart na zwiedzenie miasta.

wielu członków jego rodziny miało otrzymać intratne posady wojenne, a wogóle wyższym urzędnikom angielskim stawia się zarzut, że stworzyli zbyt wiele posad sekretarek, które obsadziły swymi żonami, córkami i krewnymi.

Przewodniczącemu komisji kontrolnej dyktatorowi banku sir John Wardlaw-Milne'owi udało się jednak, wbrew głosom opozycji, na tem pierwszym, bardzo burzliwym posiedzeniu, wprowadzić pewne ograniczenia do programu pracy komisji. Program ten został ustalony według następujących punktów: 1) przeplacenie kosztów budowy wojskowych placów ćwiczebnych, 2) przekroczenie ustalonych cen maksymalnych na granaty, samoloty i wogóle amunicję, 3) niepotrzebne konfiskaty, 4) wyjaśnienie problemu, ile ze skonfiskowanych pojazdów mechanicznych stoi bezczynnie, 5) korupcja w cywilnych sztabach obrony.

Ze swej strony opozycja uzyskała oświadczenie gotowości komisji do przeprowadzenia śledztwa także i we flocie oraz w żegludze wojennej jak również na lotniskach a także „może” udania się do Francji.

Redakcji „Daily Herald” wydają się cele komisji „nadzwyczajnie ograniczone”. Jej zadania zostały rzekomo zbyt ciasno ujęte. Na tej drodze nie zdoła się odpowiednio szybko zbadać olbrzymiej ilości zarzutów.

Chęć usamodzielnienia się.

Australja i Kanada chcą mieć własne przedstawicielstwa dyplomatyczne.

Rzym, 15 stycznia. Włoska prasa opisuje dosadnie ogromne wrażenie, jakie wywołało w Londynie postanowienie Australji i Kanady w sprawie wymiany komisarzy oraz w sprawie ustanowienia przedstawicieli dyplomatycznych w Waszyngtonie. Później ma nastąpić także wysłanie przedstawicieli dyplomatycznych do Japonji i Południowej Afryki. W Rzymie mówi się, że postanowienia te pozwalają wyraźnie stwierdzić, iż dominacja angielskie chce uzyskać samodzielność także i w zakresie polityki zagranicznej.

Orginalna „akcja pacylistyczna”

Rzym, 15 stycznia. — Podróżni, którzy obecnie przybyli z Bagdadu, opowiadają ciekawe szczegóły o wypadkach, jakie wydarzyły się w emiracie Koweit.

Według tych doniesień tamtejsi Arabowie mieli być zmuszani w mniejszych i większych grupach do prac fortyfikacyjnych, których sobie życzyła Anglia. W kilku miejscach doszło do czynnego oporu, który „ośrodek niepokoju”, przeważnie loty, które „ośrodki niepokojów”, przeważnie małe, włoski obrzucały bombami.

240 Arabów zostało zabitych, połowa z zabitych to kobiety i dzieci. Liczba rannych nie została dotychczas ustalona.

Suez... Gibraltar...

Włochy nie zapomniały!

Czołowi publicyści włoscy występują przeciwko mocarstwom zachodnim.

Rzym, 15 stycznia. — W następnym swym artykule na temat stosunków Włoch z mocarstwami zachodnimi, pisze „Giornale d'Italia”, że także i w kwestji odškodowań Włochy zostały oszukane przez swych sprzymierzeńców z czasów wojny światowej. Swoje wywody kończy „Giornale d'Italia” znamiennym zdaniem: „Nigdy w historii nie wyszła na jaw bardziej oziębia i surowa niechęć w stosunku do swego dawnego towarzysza broni, jak właśnie w dniu, w którym zachodnie mocarstwa załatwiły

Obecnie także i Ansaldo, znany ze swych bliskich stosunków z ministerstwem spraw zagranicznych, rozpoczął z angielską prasą polemikę, utrzymaną w równie eleganckiej jak i etanowej formie. Powodem do wystąpienia stało się ustawiczne powtarzanie starej legendy o rzekomym panowaniu angielskim na morzu Śródziemnym. Jak zwykle, tak i tym razem Ansaldo podchodzi do rzeczy bardzo gruntownie i rozbija wreszcie stary mit o „tradycyjnej przyjaźni włosko-angielskiej”.

Jeśli włoskie ruchy zjednoczeniowe były w ostatnim stuleciu popierane przez Anglię z uwagi na jej zagraniczne zamiary,

to jednak byli rozmaici Palmerstonowie, Gladstonowie i im podobni — pisze czołowy publicysta włoski — którzy nigdy nie ujawniali rozpiętości swojej akcji. Z pogardą, właściwą Anglikom, wyrażali oni nadzieję, że zjednoczone Włochy staną się państwem nieco większym od Portugalji. Swojego czasu nie udało się jednak Włochom uniknąć zamknięcia skutkiem zajęcia przez Anglię Gibraltaru i Suez. Wtedy powstało przysłowie o Włoszech, zakorkowanych jak wa flaszce, w obrębie morza Śródziemnego. Obecnie — pisze Ansaldo — sytuacja przedstawia się o wiele korzystniej dla Włoch. Dzisiaj, na podstawie do-

świadczeń, które Anglia uznalaby za niesmaczne, gdyby je zastosowano do niej, Włochy nabrały przekonania, że ich sytuacja w centrum Europy w pewnym zakresie stanowi przewagę i że zmora uwięzienia w ramach morza Śródziemnego stała się tylko pustym marzeniem.

Na wypadek konfliktu Włoch z jakimś państwem, położonym poza obrębem morza Śródziemnego, sytuacja od początku będzie zupełnie jasna: na morzu Śródziemnym, które jest jakgdyby stworzone specjalnie do wojny łodzi podwodnych, nie będzie mogło się dziać wbrew woli Włoch. Pomińmy to czułym punktem Włoch jest zależność od ataków obecnych władców morza Śródziemnego oraz dostawów do niego. Niemna na całym świecie wyraża, któreby równie drażniące brzmiały dla ucha włoskiego jak Suez i Gibraltar. Włosi widzą w nich groźbę stałej obrazy godności narodu i przeszkodę w jego dalszym rozwoju.

tów rumuńskich, podczas gdy dotychczas zadawała się kontrolowaniem ładunku, przeprowadzaniem na pełnym morzu. Rumuński transportowiec „Carmen Sylva”, który znajdował się w drodze z Konstancy do Genui, wioząc ładunek zboża, został zatrzymany przez angielski okręt wojenny i od dn. 27 grudnia przebywa w Malcie. Wszystkie usiłowania rządu rumuńskiego, zmierzające do uwolnienia okrętu, pozostały narazie bez rezultatu.

Jest to pierwszy wypadek przeprowadzania kontroli okrętów przez brytyjską flotę wojenną na Dalekim Wschodzie.

ekawe informacje żeglarskie holenderskiego.

Amsterdam, 15. stycznia. — Amsterdamzki korespondent dziennika „Het Nationale Dagblad” przeprowadził rozmowę z jednym z marynarzy, zatopionego w swoim czasie holenderskiego okrętu „Simon Bollivar”, który — jak wiadomo — w zetknięciu się z miną u wybrzeża brytyjskiego — zatonał.

Marynarz holenderski, który wskutek adlesionych przy tej katastrofie ran, zmuszony był dłuższy czas przebywać w Anglii m. in. odwiedził, że w Anglii odzyskał się poważnie brak maela i tłuszczów oraz, że w porównaniu z rokiem 1914 sytuacja jest bardzo poważna, bowiem w 1914 r. wspomnianych artykułów było pod dostatkiem.

Żeglarski holenderski podał również, że w czasie swaj podróży po morzu Północnym, miał możność zauważyć wielką ilość uzbrojonych statków rybackich.

Parowiec szwedzki zatonał w ciągu pół minuty.

Sztokholm, 15. stycznia. — Uratowani członkowie załogi parowca szwedzkiego „Svarton”, którzy obecnie przybyli do Bergen, opowiadają, według doniesień Szwedzkiej Agencji Telegraficznej, że parowiec ten zatonał w ciągu pół minuty po nadzwyczaj silnej eksplozji.

Jak wiadomo okręt ten zatonał w dn. 3. stycznia w pobliżu angielskiego wybrzeża. Wioził on rudę żelazną z Narvik do Anglii. W płatek po południu estoński parowiec „Caspar” pojemności 1200 ton, najechał na mieliznę pod Ostavrotten na południe od Hüllö. Załoga zdołała się uratować 15 ludzi. Druga łódź ratunkowa, w której znajdowało się 10 ludzi, zaginęła bez wieści.

Eksplzja w angielskiej stoczni okrętowej.

Bruksela, 15 stycznia. — Havas donosi, że w stoczni okrętowej w Northwich miała miejsce eksplozja, która spowodowała bardzo poważne szkody.

Pobór do wojska w Moskwie.

Moskwa, 15 stycznia. — Według doniesień „Izwestij” z dn. 15 stycznia br. rozpoczęła się w Moskwie przegląd poborowych rocznika 1921, którzy w roku bież. mają być powołani w szeregi armji i marynarki. Ponadto zostaną powołani absolwenci szkół wyższych rocznika 1922.

Nadmiar błogosławieństwa.

Troski Australijczyków z powodu urodzaju pszenicy.

Amsterdam, 15 stycznia. — Korespondent w Melbourne „Financial News” zwraca uwagę na poważne trudności, wynikające z niemożności sprzedaży zapasów pszenicy z tegorocznych zbiorów.

Ów korespondent pisze, że ogólny zbiór pszenicy w Australji oceniany jest na ok. 179 milionów buszli, co oznacza nadwyżkę 10 milionów buszli w porównaniu z przeciętnymi zbiorami ostatnich lat dziesięciu, zaś 25 milionów buszli więcej, niż dały zbiory w roku 1938—39. Na pokrycie własnego zapotrzebowania wymaga Australja około 55 milionów buszli. Cena pszenicy australijskiej, jaką ostatnio płacono loco jeden z portów w Australji, wyniosła ok. 3 szylingi i 1 cent. Jest to cena nie pokrywająca nawet kosztów produkcji. Wprawdzie Anglia wywozi część zbożowej nadwyżki Australji, jednakowoż ta sprawa, z uwagi na olbrzymią odległość, dzielącą Wielką Brytanię i Australję, obecnie staje się jeszcze bardziej dotkliwą z uwagi na niedostateczną ilość tonażu okrętowego.

Jeśli wojna będzie się przedłużała, to zdaniem korespondenta, będzie Australja zmuszona sprzedać za stratami nadmiar owej pszenicy na innych rynkach światowych, w szczególności zaś na najkorzystniejszych rynkach Wschodu.

Wizyta w Sofji sekretarza generalnego tureckiego min. spr. zagran.

Sofja, 15 stycznia. — W ub. piątek przyjechał król na audjencji generalnego sekretarza tureckiego ministerstwa spraw zagranicznych Menemencioğlu. W ciągu wieczora premier Kiossewianoff rewizytował Menemencioğlu w ambasadzie tureckiej, w związku ze złożoną mu przez gościa tureckiego wizyta.

Władztwo żydosiwa we Francji.

„Tevere” o zażydzeniu najwyższych stanowisk francuskich.

Rzym, 15. stycznia. — Olbrzymi wzrost wpływów żydowskich we Francji spowodował dziennik „Tevere” do przeprowadzenia dalszego śledztwa w sprawie zażydzenia najwyższych stanowisk urzędowych. Zdaniem włoskiego dziennika żydzi całkowicie podlegli Francuzów pod swe wpływy.

Obszerna lista rozpoczyna się nazwiskiem Lucien Hannoum, najbliższego współpracownika prezydenta republiki. Za nim idzie żydowski minister kolonij Mandel, eksminister Zay, oraz długi szereg licznych szefów gabinetów, wiceprezydent komisji spraw zagranicznych w parlamencie, członkowie komisji skarbowej, wyżsi urzędnicy rządowi, jak również wreszcie żydowskie członkowie rady stanu i Ligi genewskiej.

Wszyscy ci żydzi należą, zdaniem „Tevere”, do światowego związku żydoetwa, którego sam założyciel Cramieux wyjaśnił, że „związek ten nie jest ani francuski, ani niemiecki, ani angielski, lecz tylko i wyłącznie żydowski i ogólnoswiatowy, na czym przedewszystkiem opiera się jego racja bytu i od czego uwarunkowane są jego sukcesy”.

W końcu swych wywodów „Tevere” staje się bardziej oczywistym fakt, iż wojna została wywołana przez żydowską międzynarodówkę, która na tej drodze dąży do panowania nad całym światem.

wyciąga wniosek, że z każdym dniem wojna została wywołana przez żydowską chęć urzeczywistnić swoje marzenie o zapłatanu nad całym światem.

Widmo śmierci u wybrzeży Anglii.

Amsterdam, 15 stycznia. — „United Press” dowiaduje się z Londynu, że brytyjski parowiec rybacki „Lucida”, który miał swój port macierzysty w Hull, w zetknięciu z miną zatonał.

Licząca 14 osób załoga zginęła.

Eksplzja na duńskim parowcu przewożącym benzynę i naftę.

Kopenhaga, 15 stycznia. Według krótkiego doniesienia duńskiego towarzystwa naftowego, nastąpiła w dniu 11 stycznia rano eksplozja na pokładzie należącego do towarzystwa, dużego motorowego okrętu-cysterny „Dan-

mark” o pojemności 10.400 ton, w czasie, gdy okręt z ładunkiem benzyny i nafty płynął ku jednemu z duńskich portów. Według doniesień władz morskich załoga zdołała się uratować.

Firma armatorów, która w tych dniach otrzymała wiadomość wyjaśnia, że nie zna jeszcze bliższych szczegółów powyższego wypadku.

Ze względu na to, że trzyma się w tajemnicy miejsca przebywania okrętów, nie podano sytuacji geograficznej, na której zdarzył się wypadek.

Bezczelne metody korsarskie.

Bukareszt, 15. stycznia. Obecnie Anglia rozpoczęła uprowadzanie handlowych okre-

Sobowtór.

Czy nigdy nie zdarzyło się państwu, że jakiś zupełnie nieznajomy człowiek ukłoni się wam raptem na ulicy? Lub nawet podejdzie, witając się serdecznie z kochanym panem Andrzejem, który od urodzenia był zawsze Piotrem.

I czy nie przytrafiło się wam, że ktoś niespodziewanie powie: „widziałem pana wczoraj w kinie”, podczas gdy ten ktoś był, najuczciwiej w świecie, na posiedzeniu?

Wszystko to jest dziwne tylko na pierwszy rzut oka. Wrzeczywistości da się bardzo łatwo tłumaczyć. Chodzi o to, że każdy ma swego sobowtóra.

Nigdy nie uda się nam go zobaczyć. Lepiej nawet nie usiłować. Ale słyszymy o nim zbyt często i niestety, rzeczy nie przynoszące mu szczęścia. Ja, przynajmniej, nigdy jeszcze nie słyszałem zdań pochlebnych o czymś sobowtórze.

Sobowtór pewnego poważanego lekarza jest znany szuler odeski.

Sobowtór Tolstoja — jakiś plugawy chłop, robiący kajak na tem podobieństwie.

Sobowtór każdego znanego człowieka prawie zawsze ma jak najgorszą opinię, oszukuje swego pryncypała i stawia go w sytuacji bez wyjścia.

Ileś to dramatów, ile tragedji rodzinnych rozegrało się z powodu nieuczciwego sobowtóra! Strach pomyśleć.

Mówię o tem odważnie i szczerze, bo w obecnej chwili nie mi nie grozi: mój własny sobowtór zaplątał się w jakąś ciemną sprawę i wyjechał do Ameryki.

Męczył mnie przez kilka lat z rzędu, ani na chwilę nie dając spokoju. Jak mogłam, odpłacałam mu temsamem, ale nie jestem pewna, czy cel został osiągnięty.

Teraz, kiedy już wszystko skończone, miło jest przypomnieć sobie minione niepewności, w przeświadczeniu, że nie powtórzą się więcej.

Kiedy pierwszy raz dowiedziałam się o istnieniu swego sobowtóra, potraktowałam go wesoło i lekceważąco.

Ktoś mi powiedział:

— Jak się pani bawiła wczoraj w kinie?

— W kinie? Siedziałam przecież cały wieczór w domu! Kto panu powiedział, że byłam w kinie?

Zmieszał się trochę:

— Ach, tak? Przepraszam, widocznie się mylę. Zmieńmy temat.

Wszyscy spojrzeli na mnie podejrzliwie, a przy wyjściu znajomy z kina szepnął mi:

— Niech mi pani daruje! Chodzi o to, że widziałem panią na własne oczy.

Przez kilka dni bawiliśmy się tą historją i opowiadaliśmy ją wszystkim.

W parę tygodni później trzech znajomych widziało mnie na jakiejś podejrzanym maskaradzie. I chociaż bardzo prędko udowodniłam, że się mylił, już mnie to nie bawiło — przeciwnie — było mi nawet nieprzyjemnie.

Prosiłam często:

— Pokażcie mi nareszcie mego sobowtóra!

Sobowtór był wciąż nieuchwytny i zachowywał się niemożliwie. Potem przycichł i jedna ze znajomych pań spytała mnie, co za pomysł przyszedł mi do głowy, żeby się fotografować w ślubnej sukni z jakimś oficerem. Na własne oczy widziałam tę podobiznę u jakiegoś trzeciorzędnego fotografa, gdzie — nie pamięta.

Zrozumiałam, że mój sobowtór wyszedł zamąż. Bardzo mnie to ucieszyło. Może narzeczcie się opamięta.

Nadzieje moje nie ziszczyły się. Nie upłynęły dwa miesiące, jak widziałam mnie w gabinetach restauracji i na wysigach. Nie dość na tem — prawie co noc byłam w jakimś klubie, gdzie do białego rana zgrywałam się w karty i w loteryjkę.

Sytuacja moja była okropna!

Każdy człowiek, którego mi przedstawiano, zaczynał rozmowę:

— Już miałam przyjemność widzieć panią.

Był czas, że nosiłam się z zamiarem wstąpienia do klasztoru. Ale pomyślałam, że i tak nikt w to nie uwierzy, a mój sobowtór użyje sobie na całego.

Pewnego razu uśmiechnął się do mnie los w postaci starej baby, wylazącej z tramwaju.

Odpowiedziałam mu tym samym uśmiechem i zatrzymałam się, czekając co będzie dalej.

Stara przyglądała mi się z zaciekawieniem i ścisła za rękę.

— Nisze mi pani kochana powie, czy to prawda, że on panią wypędził?

Zrozumiałam odrazu, że znowu jestem własnym sobowtorem i postanowiłam wyzyskać sposobność, żeby zemścić się na wrogu.

— Naturalnie, że wypędził, — odpowiedziałam najbezciekawiejszym głosem, na jaki mnie stać. — Wypędził! Jak się to pani podobają? Co?

— Moja kochana, sama pani sobie winna. Jakże tak można było postępować?

— A wielkie rzeczy!

— Ale zawsze to przecież mąż!

— Jaki tam mąż. Wszystkie kłamstwo. Nigdy żadnego ślubu nie było, jeśli pani chce koniecznie wiedzieć prawdę.

— Moja pani! — darła się stara... — Co też pani wygaduje. Przecie mój syn był drużbą na pani weselu?

— Niema tu nic niezrozumiałego. — Wypędzony pop ślub dawał. Dostał w zęby — i koniec. Gdybyśmy się pobrali, toby nas oboje na katorze zestali, a ja swoje trzy lata odsiedziałam i mam dosyć.

— Pani? Na kator...? Ależ co pani mówi? Za co?

— Jakto za co? Za bigamię i za inne drobne sprawy. No, ale czas na mnie.

Stara jedna nie chciała jednak żegnać się tak prędko. Złapała mnie za rękaw.

— Moja droga! A Jerzy nic o tem nie wiedział?

— Taki niedołąga! Dowiedziałam!

Z trudem wyrwałam się.

— Niech pani pamiętać, nikomu ani słowa! — dolewałam oliwy do ognia.

W parę miesięcy później zagnałam znajomych na dworcu. Jakis zdumiony pan zatrzymał się przede mną i ręce rozłożył:

— Pani Janino! A skąd pani tutaj?

— A gdzież mam być?

— Jakto gdzie? Przecież pani po tej historii z pułkownikiem wyjechała. Kiedy pani wróciła?

— Wczoraj. Rozumie pan — stamtąd mnie także wypędzili. Tylko proszę nikomu o tem nie mówić.

Przycisnęła rękę do serca i ukłoniła się.

W kwadrans później zauważyłam go w tłumie. Pokazywał mi jakieś pismo, coś opowiadał i szeptał mu do ucha. Ten drugi spoglądał na mnie z ciekawością i przerażeniem.

Biedna Janinko! Zemściłam się!

Demonstracje w więzieniu angielskim.

Policeja angielska jest bezsilna wobec irlandzkiej organizacji rewolucyjnej.

Amsterdam, 15 stycznia. „United Press” donosi z Dublinu, że 30 członków irlandzkiej armii republikańskiej, którzy od świąt Bożego Narodzenia znajdowali się w więzieniu pod zarzutem udziału w napadzie na arcybiskupa dubliński, wzbraniało się powrócić do swych cel więziennych po odbyciu codziennego spaceru na podwórzu więzienia. Mimo usiłowań dobrze uzbrojonej straży więziennej, nie udało się członków organizacji I. R. A. zmusić do powrotu do cel, a straż nie zdołała opanować demonstracji. Musiano zawezwać pomocy 200 policjantów dla wprowadzenia spokoju w więzieniu, lecz dopiero po kilku godzinach akcji udało się zmusić demonstrantów do powrotu do cel.

Rosyjsko-japońskie pertraktacje gospodarcze są kontynuowane.

Moskwa, 15 stycznia. — W sobotę po południu odbyło się drugie posiedzenie konferencji gospodarczej rosyjsko-japońskiej w Moskwie. Ze strony sowieckiej wzięli w tym posiedzeniu udział komisarz ludowy dla handlu zagranicznego Mikołaj i jego zastępca Julijusz Kaganowicz, ze strony zaś japońskiej ambasador japoński Togo i poseł Matsushima.

Delegaci Rosji sowieckiej wręczyli przedstawicielom Japonii swoje wnioski, jako odpowiedź na memorandum japońskie, odnoszące się do planowanego układu handlowego.

Zatwierdzenie rosyjsko-japońskiego układu rybackiego.

Tokio, 15 stycznia. Japońska rada stanu pod przewodnictwem cesarza, zatwierdziła w sobotę przedłużenie prowizorycznego układu rybackiego z Rosją, którego ważność upływa z końcem r. 1940.

Kryzys gabinetowy w Japonii jeszcze nie zlikwidowany.

Tokio, 15 stycznia. — Aczkolwiek oczekiwano, iż w niedzielę nastąpi dymisja całego gabinetu, wydaje się prawdopodobne, że jeszcze nie zapadła decyzja co do wyboru następcy premiera Abe. Według doniesień Agencji „Domei”, książę Konoye odrzucał dotychczas propozycje objęcia rządów, mimo usilnych zabiegów najwyższych kół politycznych i militarnych.

Dotychczasowe propozycje co do rozdziału tek w gabinetcie nie były przyjęte przehylnie przez armię. W politycznych kołach przyjmuje się jednak, że książę Sajonji podejmie próbę utworzenia nowego rządu. Wybór nowego prezesa Rady Ministrów, — jak dowiadujemy się — ma nastąpić dopiero dzisiaj.

Nowe oznaczenie duńskich pól minowych w Wielkim Belcie.

Kopenhaga, 15 stycznia. — Świetlne sygnały dla oznaczenia duńskich pól minowych w Wielkim Belcie zostały zmienione, a zastąpiono je innymi znakami. Po wczorajszym zawiadomieniu przez ministerstwo marynarki, które zwróciło uwagę na możliwość zniesienia tych sygnałów z powodu trudności spowodowanych lodem, — postanowienie to wprowadzono bardzo szybko w życie. — W związku z tą uchwałą został wstrzymany przejazd okrętów nocną porą przez zamknięte tereny Wielkiego Beltu.

Książę-regent Paweł udał się do Zagrzebia.

Belgrad, 15 stycznia. — W sobotę udał się książę regent Paweł w towarzystwie swej małżonki księżny Olgi urzędowo do stolicy Kroatji, Zagrzebia. W jego otoczeniu znajdują się prezes rady ministrów Cwetkovich, minister dworu Antitsch i pierwszy adiutant króla gen. Baryaktarevich.

Dwa samoloty amerykańskie uległy zniszczeniu.

San Diego (Kalifornia), 15 stycznia. — „Associated Press” donosi, że tutaj władze marynarki zawiadomiły prasę, iż dwa samoloty torpedowe wraz z załogami, liczącymi sześć osób, zostały zniszczone w porcie lotniczym North Island. Według niepotwierdzonych dotychczas wiadomości, samoloty te miały się zderzyć ze sobą w odległości 60 mil od San Diego.

Katastrofa kolejowa w Belgii.

Bruksela, 15 stycznia. — Ubiegłej nocy zderzył się w Mörage (w okręgu przemysłowym Henne), pociąg towarowy kolei górniczej z pociągiem wiozącym robotników. Dwudziestu robotników zostało przytem zranionych, z czego 10-ciu odniosło b. poważne rany. Parowóz pociągu towarowego wyskoczył z szyn i uległ rozbiciu. Przyczyna katastrofy nie została dotychczas ustalona.

Największa od r. 1928 katastrofa górnicza w Stanach Zjednoczonych.

W czasie katastrofy w zachodniej Wirginji zginęło 92 ludzi. — Niema widoków na uratowanie zasypanych.

Barley (Zach. Wirginja), 15 stycznia. — Drużyny ratownicze wydobyły dotychczas 17 trupów z tutejszej kopalni węgla, która została zasypana skutkiem eksplozji. Niema żadnej nadziei na to, by reszta zasypanych górników mogła jeszcze pozostać przy życiu, gdyż przy dalszym pakuwaniu się napróżd do wypełnionej gazem kopalni — jak wyjaśniły drużyny ratownicze, które powróciły w piątek w południe — brak jest zupełnie powietrza. Łączna ilość ofiar wynosi 92. Powyższa katastrofa górnicza jest największą, jaka

zdarzyła się w Stanach Zjednoczonych od 1928 r.

Potężny wstrząs ziemi w Los Angeles.

Los Angeles, 15 stycznia. — W Los Angeles odczuło tak silny wstrząs ziemi, że wielu mieszkańców wybiegło z domów na ulice.

Dotychczas nie zanotowano znaczniejszych szkód.

Potężne mrozy w Hiszpanii

Na wybrzeżu śródziemnomorskim szaleje huragan.

Madryt, 15 stycznia. — Cała Hiszpanja jest objęta falą silnych — jak na miejscowe warunki — mrozów. Górskie przełęcze Avilla, w których pokrywa śnieżna sięga wysokości 3 metrów, są nie do przebycia; w Avilli natomiast temperatura obniżyła się do — 10 stopni.

Wybrzeże morza Śródziemnego w okoli-

cy Walencji nawiedziły huraganowe burze, połączone z deszczami. Rozległe płaszczyzny nadmorskie i przedmestia Walsncji są dotknięte klęską powodzi.

W czasie burzy na Atlantyku, opodal Vigo utonęło 2 rybaków, których siła wichru wyrzuciła przez burzę.

Już przed 100 laty znano namiastki.

Grog musiał zastąpić rum.

Okazuje się, że namiastki nie są wynalazkiem ostatniego ówierwiecza. Przed mniejwiecej stu laty zaszła potrzeba zastąpienia rumu, ulubionego napoju marynarzy angielskich. Było to miłanowiecie w okresie, kiedy Anglia wysłała admirała Vernona na czele całej floty do Indji zachodnich, celem zdobycia kolonii hiszpańskich.

Vernon była to figura wielce krótkowzrostna. Nosił on dziwny surdut z długimi połami, uszyty z grubego materiału angielskiego, zwanego „Grogam”. Według tego ubioru marynarze przewalili swego admirała całkiem prosto „Grogam”.

Skutkiem niepomysłnych wiatrów, podróż przez ocean przeciągała się w nieskończoność tak, że wreszcie poczał się dawać odczuć brak żywności.

Poreje, jakie przypadały na poszczególne osoby, musiały zostać zmniejszone. Najprzykrejszym jednak było to, że marynarze mogli dostać tylko połowę normalnej racji rumu.

Aby tego uniknąć, i żeby ilość tego napoju pozostała taka sama, jak zawsze, admirał rozkazał mieszać rum pół na pół z wodą.

Marynarze poczęli ostro szemrać i utyskiwać. Kapitanowie poszczególnych okrętów obawiając się buntu, udali się do Vernona i prosili go, by nie kazywał dolewać wody do rumu, gdyż marynarze wola dostawać choćby tylko połowę zwykłej racji, ale czystego, nierozwodnionego rumu, taki bowiem doprowadza ich do wściekłości.

— Nie rozumiem was, moi panowie, czego właściwie chcecie — odrzekł admirał, — bo ja piję ten sam rum i przyznam się, że mi smakuje wspaniale.

— Wyśmienicie! — odparł jeden ze starszych kapitanów, — to obrzydliwe paskudztwo.

Przywołanego marynarza prowiantowego zapytał Vernon:

— Czy dolewaliście wody do rumu? — Według rozkazu, tak, sire. — Dobrze... czy mieszanina ta była taka, jak ja ją kazałem przyrządzać? — Tak jest, sire, pół na pół. — A czy woda była wrząca? — Wrząca!...

Zastępca kierownika Wydziału Zdrowia w Warszawie.

Warszawa, 15 stycznia. — Dr. Blome, zastępca kierownika Wydziału Zdrowia Rzeszy, przybył w sobotę wieczorem do Warszawy. Odbył on rozmowę z kierownikiem Wydziału Zdrowia w urzędzie szefa okręgu, w której poruszono zagadnienia, dotyczące się stanu zdrowia w dystrykcie warszawskim.

Zwyzka cen chleba i mięsa w Holandji i Danji.

Amsterdam, 15 stycznia. Organizacje piekarzy i rzeźników w Hadze oświadczyły, że obecnie także i ceny na chleb i mięso będą podwyższone. Zwyzka cen pozostaje w związku ze wzrostem kosztów produkcji.

Kopenhaga, 15 stycznia. Kopenhaski cech piekarzy, z uwagi na wzrost cen surowców, widział się zmuszonym do podniesienia cen rozmaitych produktów piekarskich. Mówi się również o podroźeniu chleba żytniego.

Już obecnie wiele piekarń skutkiem wzrostu kosztów produkcji popadło w duże trudności natury gospodarczej.

Most na Wiśle pod Dęblinem naprawiony.

Dęblin, 15 stycznia. — Most na Wiśle pod Dęblinem będzie oddany do użytku w dniu dzisiejszym. Narazie ruch kolejowy odbywać się będzie po jednym torze. Dzięki naprawieniu tego mostu zostanie umożliwiona bezpośrednia komunikacja na tak ważnej linii, jak Radom—Siedlce.

Rozmaitości.

Orzeł w autobusie.

Na drodze między Salonikami a Cozani w jednym z autobusów, kursujących na tym odcinku wydarzył się niespodziany wypadek. Otóż dużej wielkości orzeł przebił ochronną szybę i wpadł do peląsog pasażerów autobusu. Z powodu poniesionych ran odłamków szkła z wściekłością rzucił się na dwóch pasażerów, na nowożalibioną parę małżeńską, która udawała się w podróż poślubną. Młoda małżonkę pazurami zraniał ciężko w pierś i twarz, podczas gdy jej mąż zemlał. Młoda kobieta bezskutecznie broniła się przeciwko rozszalałemu zwierzęciu. Orzeł atakował ją coraz silniej. Dłobem i pazurami darł na niej ubranie. Konduktor pośpieszył jej z pomocą, ponieważ przerażeni pasażerowie podnieśli hałas, bardziej jeszcze drażniąc drapieżcę. Wreszcie udało się konduktorowi, który również odniósł ciężkie rany, uwolnić kobietę od rozjątrzonego ptaka. Dopiero teraz podróżni rzucili się na orla, chcąc go zabić.

Magnezja z wody morskiej.

Kierownik wielkiego przemysłu laboratoryjnego dla badania wody morskiej, dr. Suzuki, były rzeczoznawca japońskiego ministerstwa finansów wynalazł metodę fabrykowania magnezji z wody morskiej. Wykorzystanie wody morskiej od dłuższego czasu jest przedmiotem studiów naukowców całego świata. Odkrycie japońskie jest bardzo ważne, ponieważ może ono przynieść ogromne korzyści i oddać olbrzymie usługi dla potrzeb wojennych Japonji. Dr. Suzuki po przeszło dziesięcioletnich doświadczeniach i eksperymentach dzięki licznym analizom wodzie morskiej wykrył złoto, srebro i inne cenne chemikalia.

Dziesięciu synów w przeciągu pięciu lat.

Zona robotnika Fernandez z Almerji powiła trzech tegich chłopaków. Poprzednio już kobieta ta, w ciągu swego pięcioletniego małżeństwa urodziła trzykrotnie bliźnięta i raz jedno dziecko, razem więc 10 dzieci. Wszyscy chłopcy są zdrowi. Trojaczki nie są w Hiszpanji bynajmniej rzadkością. W mieście Jarniz w prowincji Caceres, 29-letnia Filipina Benitez również wydała na świat trojaczki, ale córki, za co otrzymała od naczelnika państwa 3000 pesetów.

Czy ryby... mówią?

Miłośnicy akwarjów i ich kłopoty.

Zbieracze, to naród osobliwy. Wyżywają się w swych pasjach namietnie, niemal bez reszty. Wszystko jedno, czy obiektem kolekcjonerstwa są znaczki pocztowe, fajeczki, parasole, widokówki, rzadkie kruki bibliofilskie, eksponaty numizmatyczne (stare monety), — zawsze przybierają one formy manji, absorbującej człowieka i wysuwającej się na czoło jego zainteresowań. Specjalna jednak, można by rzec — szlachetniejsza odmiana zbieracza — to ci, którzy kolekcjonują... żywe istoty. Mamy na myśli — miłośników akwarjów. Łączy się w nich czyste naukowe pragnienie poznania tajemników życia, miłość stworzenia i poczucie estetyki. Dlatego jest to manja, zasługująca nie tylko na... tolerancję, ale i na poparcie, szczególnie u młodzieży szkolnej.

Dobrze utrzymane akwarium stanowi zawsze wyjątkowo dekoracyjny fragment mieszkania. Ostatnio liczne kawiarnie, a nawet lokale nocne, doceniając dekoracyjne znaczenie akwarium, zdołać nim swe sale. Niestety, opary dymów papierosowych i zadach, panujących w tego rodzaju lokalach, niezbyt sprzyjają zdrowiu i dobru rozwojowi rybek.

Jak filatelicy mają swe rarytasy, osobliwości i unikaty — trójkątne „Liberie” i „Francji” z nadrukami wystawowym — tak i miłośnicy akwarjów chlubią się różnymi, specjalnie wyhodowanymi gatunkami rybek złotych czy innych, pochodzących z odległych, egzotycznych wód.

Takimi okazami, których zdobycie jest przedmiotem marzeń tysięcy miłośników akwarjów, są — pulchry, a szczególnie niekiedy ich odmiany i ryba neonowa.

Hemigrammus pulcher wywodzi się z Amazonki, ma bardzo ładny kształt, szeroki, wachlarzowaty ogon i jest spłaszczona. — Oczy tych ryb są czerwone i świecą się bardzo intensywnie — tak, że w wodzie czynią wrażenie lamp sygnalizacyjnych. Grzbietowe i dolne płetwy fososika są także czerwone i nakrapiane, jak skrzydełka motyle.

Cała ryba mieni się zresztą najrozmaitszymi kolorami, które niekiedy znikają. Część przegonowa połyskuje barwą ciemnoniebieską, ale barwa ta zanika niekiedy. Najciekawsze jednak i najładniejsze u fo-

sosika jest, że poniżej głowy posiada on czarno-zielono-złocistą plamę. Niekiedy zielon ta błysnie, jak szmaragd i — gdy równocześnie błysną ogniste oczy-latkki, wtedy efekt jest nieporównany. I nagle szmaragdowy błysk zanika, intensywność nabiera złocista część plamy, przechodząca w kolor pomarańczowy. A po tym zabiera „głos” część czarna, połyskująca, jak głęboki aksamit. Odnosi się niespodziane wrażenie, że ta gra kolorów ma swoją wymowę. Czarno-zielono-złocista plama jest swego rodzaju sygnalizatorem, który ujawnia fososikom porozumiewanie się między sobą, wyrażanie uczuć i nastrojów.

Także u ryby neonowej, o której wspominaliśmy, stwierdzili badacze, że porozumiewają się one przez „nadawanie” kolorów.

W każdym bądź razie opinję o milczeniu ryb będzie trzeba wykreślić z popularnego przysłowia. Interesująca ta i tak mało zbadana jeszcze istota — mówił — Na swój sposób, ale mówi!

Zaznaczyliśmy wreszcie, że hodowla zarówno fososików, jak i neonowych rybek jest bardzo trudna!

Skoro piszemy na temat życia w wodzie, wspomnijmy jeszcze o tak niezwykłych stworzeniach, jakimi są meduzy.

Są one charakterystyczne przedewszystkiem dla Morza Adriatyckiego, gdzie znajdują się w wielkich ilościach. Ich fantazyjne kształty i wspaniałe barwy budzą ogólny podziw. Ale uroda ich jest złudliwa. Meduzy są ogromnie niebezpieczne, posiadają bowiem ukryte wśród macek gruczoły, które za łada nawiśnięciem — wydzielają trujący jad. Dlatego należy być bardzo ostrożnym w czasie kąpiei nadmorskich. Profesor uniwersytetu, dr Schiller, cytując wypadek pewnego studenta przyrody, który bawiąc nad Adriatykiem, schwytał meduzę i zapakował w papier, aby zabrać ze sobą i zbadać w celach naukowych. Przy naciśnięciu gałgarek walef masy, wytrysnął jad, który dostał się na twarz i zaatakował oczy nieszczęśliwego. Wywiązała się z tego bardzo ciężka choroba, nieco przypominająca stany zapalne po oparzeniach najwyższego stopnia.

